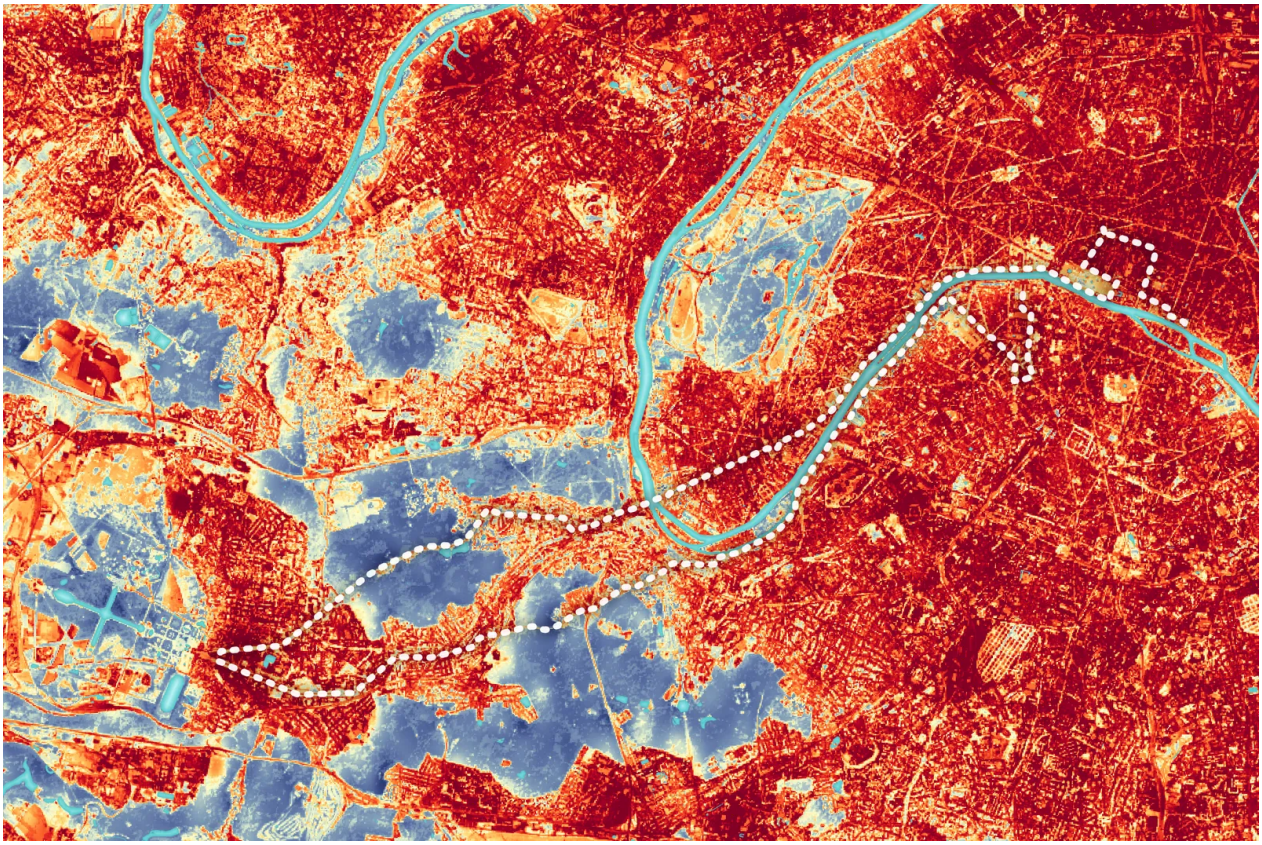
Varmeø

Af Lennart Kiil

Overfladetemperaturen i Paris 6. august 2024 målt fra satellit. De tætte bykvarterer (rødt) var langt varmere end parker, skove og floden (blåt).

NASA Earth Observatory, Wanmei Liang og Michala Garrison. Public domain. Wikimedia Commons.

Et område med bymæssig bebyggelse som er varmere end det omkringliggende landskab.

Varmeøer skyldes en højere varme-absorption af overfladerne i byen og mindre skygge fra træer og anden vegetation.

I bymæssige bebyggelser erstattes vegetationen og det åbne land af bygninger og veje. Disse er ofte direkte eksponerede for solen, og absorberer derfor varme i løbet af dagen.

I landlige områder er jorden som regel mere fugtig og afkøles ved evapotranspiration.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

I byer er overfladerne derimod kendetegnede ved tørre materialer, som ikke afkøles i ligeså høj grad ved fordampning af vand. Derfor bliver bygnings- og vejoverfladerne i byer markant varmere end nærliggende landlige områder. Byer vil derfor fremstå som øer af varme i landskabet -- varmeøer.

Varmeø-effekten målt på overfaldetemperaturen er mest udtalt i dagtimerne, når solen skinner på byen.

Byen afgiver denne varme til atmosfæren, og dette skaber en anden type varmeø, den atmosfæriske varmeø. Forskellen i luftens temperatur mellem by og land er størst om natten.

Varmeø-effekten afhænger af byens størrelse og struktur. Høje bygninger kan bremse afkølingen af byen om natten ved at blokere varmeudstrålingen fra omkringliggende bygninger. Grønne områder, for eksempel parker og søer, inde i byerne fremmer afkøling.

Varmeøer kan påvirke temperaturoptegnelserne, hvis en landlig målestation med tiden bliver omgivet af bymæssig bebyggelse. Videnskabsfolk er nødt til at korrigere data fra sådanne målestationer, eller udelukke dem fra deres analyser.

Husk at tage quizzen online på klimaleksikon.dk/opslag/varmeø

Sådan henviser du til opslaget

Lennart Kiil: "Varmeø". Klimaleksikon, klimaleksikon.dk/opslag/varmeø, hentet 10. november 2026.

Klimaleksikon er gratis og uden login.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node